

BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MECHANIKI TEORETYCZNEJ
I STOSOWANEJ

NR III

WARSZAWA, LIPIEC 1959 r.

I. K O M U N I K A T Y   O R G A N I Z A C Y J N E

Pierwszy Zjazd Delegatów P. T. M. T. S.

Pierwszy Zjazd Delegatów Towarzystwa odbył się dnia 30 maja b.r. z udziałem 30 osób, w tym 22 delegatów Oddziałów. Zarząd Główny reprezentowali - Przewodniczący prof.dr W.Wierzbicki /delegat Oddziału Warszawskiego/, Sekretarz Generalny prof.dr Z.Kączkowski /delegat Oddziału Warszawskiego/, Skarbnik prof.dr K.Zarankiewicz, Członek Prezydium prof.dr Fr.Misztal, Główną Komisję Rewizyjną - Przewodniczący prof.dr Z.Kłębowski i Członek G.K.R. prof.dr S.Ziemia. W zjeździe uczestniczyli Przewodniczący Oddziałów: gliwickiego - prof.dr M.Janusz /delegat/, krakowskiego - prof.dr A.Sałustowicz, łódzkiego - prof.dr J.Szmelter, warszawskiego - prof.dr J.Mutermilch /delegat/, wrocławskiego - doc.dr A.Mitzel.

Porządek dzienny obejmował 9 punktów, które podane były w Biuletynie Nr II, w sprawozdaniu z zebrania Zarządu Głównego z dnia 11.IV.59.

Uczestnicy Zjazdu wybrali na przewodniczącego obrad prof.dr A.Sałustowicza, na zastępcę przewodniczącego - prof.dr I.Kisiela, na Sekretarza - z-cę prof.J.Sułockiego.

Przed rozpoczęciem obrad zebrani uczcili minutową ciszą pamięć zmarłych Członków Towarzystwa - prof.Lucjana Balenstedta i prof.dr Witolda Budryka.

W p.1 obrad przyjęto protokół z Zebrania Członków Założycieli P.T.M.T.S. z dnia 13 marca 1958.

W p.2 sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności PTMTS przedstawił Sekretarz Generalny prof.dr Z.Kączkowski.

Sprawozdanie, które obejmuje okres prac Z.G. od 13.III.1958 do 15.V.1959 oraz okres prac Oddziałów od daty ich powstania do 31.III.1959 opracowane zostały w/g następującego schematu:

I. Działalność organizacyjna.

A. Utworzenie P.T.M.T.S.   B. Zarząd Główny.   C. Oddziały.

D. Liczba Członków. E. Zebrania organizacyjne.

II. Działalność rzeczowa.

A. Prace naukowe. B. Zjazdy i zebrania naukowe. C. Inne formy działalności naukowej Oddziałów. D. Akcja wydawnicza.

W p.I D podano tablicę ilustrującą wzrost liczby członków Towarzystwa w okresie sprawozdawczym.

L.p.	Oddział	liczba Członków Założycieli	stan na koniec roku 1958	stan na koniec I kwartału 1959 roku	przybyło w okresie sprawozdawczym
1.	Gdańsk	18	32	42	24
2.	Gliwice	8	26	31	23
3.	Kraków	14	13	14	-
4.	Łódź	4	14	15	11
5.	Poznań	3	28	29	26
6.	Szczecin	4	10	10	6
7.	Warszawa	58	71	75	17
8.	Wrocław	8	18	20	12
		117	212	236	119

Zarząd Główny wyraził opinię, że kontynuowana należąca akcja werbunkowa powinna doprowadzić do dalszego wzrostu liczby członków P.T.M.T.S.

Działalność naukowa Oddziałów oceniona została jako naogół zadawalająca, natomiast były poddane krytyce niedociągnięcia organizacyjne głównie dotyczące sprawozdawczości finansowej w Oddziałach, z wyjątkiem warszawskiego i wrocławskiego.

Po obszernej dyskusji, w której wzięło udział 11 osób, sprawozdanie Zarządu Głównego zostało przyjęte.

W p.3 przyjęto sprawozdanie finansowe przedstawione przez Skarbnika Z.G. prof.dr K.Zarankiewicza.

W_p.4 Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej Prof. Dr Z. Klębowski złożył sprawozdanie i postawił wniosek o udzielenie Zarządowi Głównemu absolutorium. Wniosek uchwalono przez aklamację.

W_p.5 odbyła się obszerna dyskusja nad wytycznymi na następny okres działalności Towarzystwa. Dyskusja odbyła się na podstawie sformułowań dokonanych przez Z.G. na zebraniu w dniu 18.X.1958 i powtórzonych w sprawozdaniu Z.G. /p. Biuletyn Nr I/. W dyskusji wzięło udział 12 osób.

W_p.6 uchwalono poprawki do statutu P.T.M.T.S. zaproponowane przez Zarząd Główny.

Pierwsza grupa poprawek dotyczy Sądu Koleżeńskiego P.T.M.T.S. Postanowiono odstąpić od zasady powoływania Sądów Koleżeńskich Oddziałów i Głównego Sądu Koleżeńskiego i zastąpić ją zasadą powołania jednego Sądu Koleżeńskiego P.T.M.T.S.

Uchwalono § 44 w brzmieniu:

"Sąd Koleżeński jest powołany do rozstrzygania wszelkich zatargów i sporów wynikłych pomiędzy członkami Towarzystwa a osobami trzecimi lub instytucjami za ich zgodą i na wniosek zainteresowanych stron.

Sąd Koleżeński powołany jest również do rozpatrywania zarzutów stawianych członkom Towarzystwa.

Spod kompetencji Sądu Koleżeńskiego wyłączone są spory o roszczenia majątkowe"

oraz § 46 w brzmieniu:

"Tryb postępowania Sądu Koleżeńskiego określa regulamin uchwalony przez Zarząd Główny. Od orzeczenia Sądu Koleżeńskiego służy odwołanie do Zjazdu Delegatów.

W związku ze zmianą brzmienia §§ 44 i 46 wprowadzono niezbędne formalne poprawki do innych §§ statutu.

Druga grupa poprawek zmierza do uproszczenia sprawy reprezentacji Towarzystwa na zewnątrz. Uchwalono skreślić § 67 zaś §§ 66 i 68 nadać brzmienie /z odpowiednią zmianą numeracji/:

§_66 "Towarzystwo jest reprezentowane na zewnątrz w imieniu Zarządu Głównego przez Przewodniczącego lub Vice-Przewodniczącego Zarządu Głównego i Sekretarza Generalnego lub jego zastępcę, zaś Oddział Towarzystwa - przez Przewodniczącego lub Vice-Przewodniczącego Zarządu Oddziału i Sekretarza lub jego zastępcę w zakresie kompetencji określonych statutem i odpowiednimi regulaminami".

§_68 "Umowy, zobowiązania oraz wszelkie pisma wiążące Towarzystwo pod względem majątkowym i finansowym wymagają podpisu Przewodniczącego Zarządu Głównego lub jego zastępcy oraz Skarbnika Towarzystwa lub jego zastępcy. Wszelkie umowy i decyzje Towarzystwa zmierzające do uszczuplenia jego majątku wymagają zatwierdzenia przez władzę rejestracyjną.

Wymienione w ustępie poprzednim dokumenty wystawione przez Oddział P.T.M.T.S. wymagają podpisu Przewodniczącego Zarządu Oddziału lub jego zastępcy oraz Skarbnika Oddziału lub jego zastępcy".

Wprowadzono odpowiednią zmianę numeracji §§ statutu.

W_p.7 porządku dziennego, w oparciu o nowe brzmienie statutu wybrano do Sądu Koleżeńskiego P.T.M.T.S.

prof.dra E.Czetwertyńskiego	/W-wa/
prof.dra I.Kisiela	/Wrocław/
prof.dra A.Krupkowskiego	/Kraków/
prof.dra E.Olszewskiego	/W-wa/
prof.dra B.Stefanowskiego	/W-wa/

W_p.8 zgodnie z § 32 statutu dokonano wyboru członków Zarządu Głównego, na miejsce ustępujących w tym roku w drodze losowania, oraz - zastępców członków Z.G. Postanowiono zwiększyć liczbę członków Z.G. o jedną osobę t.j. wybrać 3 członków Zarządu zamiast dwóch ustępujących i wybrać dwóch zastępców członków Z.G.

W wyniku tajnego głosowania wybrano:

a/ na członków Zarządu Głównego

prof.dra K. Zarankiewicza /ponownie/
prof.dra W. Nowackiego / " /
prof.dra J. Szmeltera

b/ na zastępców członków Z.G.

prof.dra J. Walczaka
doc.dra A. Kacnera

Zebranie Zarządu Głównego P.T.M.T.S. w dniu 19 czerwca 59

W związku z dokonanymi przez Zjazd Delegatów wyborami uzupełniającymi nowych członków Z.G. oraz zmianami §§ 66 i 68 statutu Towarzystwa wprowadzającymi nowe funkcje Z-cy Sekretarza Generalnego i Z-cy Skarbnika, Zarząd Główny ukonstytuował się ponownie.

Postanowiono, aby dotychczasowi dwaj Vice-Przewodniczący, Sekretarz Generalny i Skarbnik Z.G. pełnili nadal swoje funkcje, przy czym powierzono nowe funkcje -

Z-cy Sekretarza Generalnego - prof.drowi Janowi Szmelterowi
Z-cy Skarbnika - prof.drowi Franciszkowi Misztalowi

Przedyskutowano wnioski zgłoszone przez I Zjazd Delegatów.

a/ Uznano za celowe ożywienie działalności naukowej Towarzystwa przez organizowanie na terenie Oddziałów konferencji naukowych - zgodnie z postulatem zawartym w przemówieniu prof.dra St.Ziemby, wygłoszonym na Zjeździe.

Przyjęto zaproponowaną przez Vice-Przewodniczącego Z.G. prof.dra W.Nowackiego tematykę konferencji i sympozjów ustalając następujący wstępny plan:

styczeń 1960	O/Łódź	- Sympozjum na temat metod numerycznych w mechanice budowli
marzec 1960	O/Gdańsk	- Konferencja na temat obliczania konstrukcji cienkościennych
maj 1960	O/Poznań	- Sympozjum na temat drgań liniowych i nieliniowych

czerwiec 1960 O/Wrocław - Sympozjum na temat zagadnień
lub O/Szczecin dynamicznych dotyczących ciał
sprężystych

Ponadto przewiduje się zorganizowanie przez O/War-
szawski przy współpracy O/Gdańskiego Sympozjum na temat
teorii ciał lekko sprężystych

- b/ Postanowiono wykorzystywać pobyty w Polsce naukowców zagra-
nicznych, przyjeżdżających na zaproszenie P.A.N. i organi-
zować ich odczyty na terenie Oddziałów P.T.M.T.S.
- c/ Przedyskutowano sprawę fundowania nagród za prace naukowe.
Wzięto pod uwagę istnienie trzech nagród za prace z dzie-
dziny mechaniki przyznawanych przez P.A.N. 1/im.T.Hubera,
2/ im.F.Jasińskiego 3/ im.St.Drzewieckiego oraz - wielokrot-
nie podnoszony w wystąpieniach na Zjeździe Delegatów - dezy-
derat ożywienia prac doświadczalnych pozostających wyraźnie
w tyle za - teoretycznymi.

Postanowiono ufundować dwie nagrody P.T.M.T.S. za
prace z dziedziny doświadczalnej analizy naprężeń: I - w wys.
zł 5.000.-, II - w wys.zł 2.500.- Ustalono termin nadsyłania
prac na dzień 1 grudnia 1959. Do jury wybrano prof.dra S.Ziem-
bę, prof.dra J.Mutermilcha i prof.dra Fr.Misztala.

Walne Zgromadzenie Oddziału Warszawskiego P.T.M.T.S.

odbyło się w dniu 26 maja 1959 r. Przewodniczący Oddziału
prof. dr J.Mutermilch przedstawił komunikat o działalności
Oddziału Warszawskiego w okresie 25.X.1958 - 15.V.1959. Do ko-
munikatu dołączone było sprawozdanie finansowe Skarbnika Od-
działu doc.dr J.Lipki.

Po przedyskutowaniu sugestii Zarządu Głównego, upo-
ważniono przedstawicieli Oddziału na Zjazd Delegatów do wystą-
picnia z wnioskiem o niepowoływanie Sądów Koleżeńskich Oddzia-
łów i - wniesienie odpowiednich poprawek do statutu Towarzyst-
wa.

Wybrano 8 delegatów Oddziału Warszawskiego na Zjazd De-
legatów P.T.M.T.S.

Przedyskutowano wytyczne dalszej działalności Towarzyst-
wa.

II. K O M U N I K A T Y   O   D Z I A Ł A L N O Ś C I
NAUKOWEJ   O D D Z I A Ł Ó W

Finansowanie prac naukowych

Zarząd Oddziału Warszawskiego, jak informowaliśmy, zawarł z Redakcją Zeszytów Naukowych Politechniki Warszawskiej porozumienie o finansowaniu pewnych prac o tematyce pokrywającej się z działalnością P.T.M.T.S.

Wykaz prac zamieszczony w Biuletynie Nr 2 uległ zmianie. Poniżej podajemy zaktualizowany wykaz prac nadesłany przez Zarząd Oddziału Warszawskiego.

1. Z.Kłębowski - "Polski wkład w rozwiązywanie zagadnień wyteżenia"
2. J.Oderfeld - "Kinematyczna analiza czworoboku przegubowego, którego ruch względny jest dany"
3. J.Dowkontt - "O polu elektromagnetycznym" /wprowadzenie analogii mechanicznych/
4. Z.Osiński - "Pewien wykreślny sposób przybliżonego rozwiązywania różniczkowego równania ruchu drgań wymuszonych układu o jednym stopniu swobody"
5. H.Czudek - "Rozwiązanie analityczne bezprzegubowego łuku eliptycznego"
6. J.Lipka - "O pewnym doborze funkcji przy metodach Galerkina i kollokacji"
7. E.Krynicki i Z.Mazurkiewicz - "Usprawnienie obliczeń statycznych bezprzegubowego ramołuku i łuku kolistego przy zastosowaniu bieguna sprzężystego".

Zebrania naukowe w Oddziałach P.T.M.T.S.

Oddział Łódzki

Drugie zebranie naukowe Oddziału Łódzkiego odbyło się w dniu 9 kwietnia 1959. Doc.St.Wiśniewski przedstawił pracę p.t."Nieliniowe zagadnienia dotyczące ugięć powłoki

o postaci stożka ściętego ściskanego siłami równomiernie rozłożonymi na brzegach". W zebraniu wzięło udział 30 osób, w dyskusji zabrały głos 4 osoby.

Oddział Warszawski

IV zebranie naukowe warszawskiego Oddziału PTMTS odbyło się w dniu 18 kwietnia 1959. Na zebraniu mgr A. Mazurkiewicz wygłosił referat o maszynach matematycznych. W zebraniu wzięło udział 26 osób, wśród których 6 zabrało głos w dyskusji.

Po referacie i dyskusji uczestnicy zebrania udali się na pokaz maszyn matematycznych do Zakładu Aparatów Matematycznych Polskiej Akademii Nauk.

V zebranie naukowe Oddziału Warszawskiego odbyło się w dniu 15 czerwca 1959. Na zebraniu były przedstawione dwie prace wykonane przy współpracy prof. dr Z. Klębowski-go:

1. mgr St. Piasecki "Kształtowanie wypukłego dna warunkujące uniknięcie momentów gnących od usztywnienia nieodkształcalnym kołnierzem"
2. mgr T. Obalski - "Wpływ uszczelnienia na wyężenie elementów wzajemnie łączonych w naczyniach ciśnieniowych".

Zebranie odbyło się przy udziale 22 osób.

W dyskusji nad pierwszym referatem zabrało głos 5 osób, w dyskusji nad drugim referatem - 8.

Prof. dr Z. Klębowski odpowiedział na pytania postawione w dyskusji.

III. K O N F E R E N C J E   N A U K O W E

Konferencja naukowa Zakładu Mechaniki Cieczy i Gazów

I.P.P.T. - P.A.N.

Zakład Mechaniki Cieczy i Gazów Instytutu Podstawowych Problemów P.A.N. organizuje w dniach 7 - 14 września 1959 w Augustowie letnią konferencję naukową. /Konferencje takie organizowane są co drugi rok, w latach nieparzystych./

Tematem konferencji będą zagadnienia mechaniki cieczy i gazów ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki gazów i aerodynamiki molekularnej.

Przewiduje się udział wielu naukowców zagranicznych.

Zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela Komitet Organizacyjny, Warszawa, ul. Nowy Świat 72, Zakład Mechaniki Cieczy i Gazów, pokój nr 111, tel. wewn. 66 lub 98.

Konferencja naukowa Stowarzyszenia Inżynierów i Techników

Mechaników Polskich

Sekcja Wytrzymałościowa S.I.M.P. oraz Zakład Materiałów Instytutu Lotnictwa urządzają w dniach 23 - 26 października b.r. konferencję naukową na temat: Wytrzymałość zmęczeniowa tworzyw metalowych oraz konstrukcji.

Miejsce konferencji: Warszawa, Gmach N.O.T., ul. Czackiego 3/5.

W konferencji przewidziany jest udział gości zagranicznych.

Streszczenia referatów można otrzymać w Zakładzie Materiałów Instytutu Lotnictwa, Warszawa - Okęcie.

Zgłoszenia udziału w konferencji przyjmuje Sekretariat S.I.M.P.

Sprężystość i plastyczność.

Zagadnienia teorii sprężystości klasycznej.- Zagadnienia teorii sprężystości nieklasycznej /Anizotropia i nieliniowość. Niejednorodność/.- Plastyczność. Reologia Wytrzymałość. Zmęczenie.- Mechanika gruntów. Fundamenty.- Mechanika górotworu.- Mechanika konstrukcji budowlanych i maszynowych.- Pręty i układy prętowe.- Płyty. Powłoki. Konstrukcje cienkościennie.- Stateczność.- Zagadnienia dynamiczne.- Własności mechaniczne materiałów. Próby laboratoryjne.- Współczynniki bezpieczeństwa. Normy.- Inne.- Ciepło.

W P.B.A., Mechanika recenzowane są prace publikowane w 58 krajowych czasopismach naukowych a ponadto - wydawnictwa książkowe podręczniki, monografie i t.p. Każdy zeszyt zawiera skorowidz autorów.

Referatywny Żurnał - Mechanika

R.Ż.M. wydawany jest przez Instytut Informacji Naukowej Akademii Nauk Z.S.R.R. jako miesięcznik i jest czasopismem zawierającym przegląd międzynarodowej literatury z dziedziny mechaniki.

Prace recenzowane są z podziałem na 4 grupy zagadnień:

- I. Zagadnienia ogólne.
- II. Mechanika ogólna /3/.
- III. Hydromechanika /12/, /23/.
- IV. Sprężystość i plastyczność /5/, /27/.

Liczki w nawiasach oznaczają: pierwsza - ilość działów w danej grupie, druga - ilość rozdziałów. Tak np. jednym z działów II grupy zagadnień jest Teoria Sprężystości, która z kolei dzieli się na rozdziały: Zagadnienia ogólne i zagadnienie przestrzenne teorii sprężystości.- Płaskie zagadnienie teorii sprężystości.- Zginanie i skręcanie.- Powłoki.- Płyty.- Fale sprężyste.- Drgania ciał sprężystych.

Referatywny Żurnal - Mechanika zamieszcza pokaźną ilość recenzji prac polskich autorów. Część tych recenzji R.Ż.M. otrzymuje od Polskiej Bibliografii Analitycznej, Mechanika, inne wykonuje we własnym zakresie.

Referatywny Żurnal - Matematika

miesięcznik wydawany przez Instytut Informacji Naukowej Akademii Nauk Z.S.R.R. zawiera przegląd światowej literatury naukowej z dziedziny matematyki. Wśród 16 działów R.Ż. Mat. znajdują się rozdziały poświęcone zastosowaniom matematyki:

Zastosowania równań różniczkowych w fizyce, technice i naukach przyrodniczych.- Zastosowania równań całkowych.- Zastosowania ogólnych metod analizy matematycznej.- Zastosowania geometrii.

Applied Mechanics Reviews

Miesięcznik Applied Mechanics Reviews /Przegląd Mechaniki Stosowanej/ jest wydawany przez Amerykańskie Towarzystwo Inżynierów Mechaników.

Materiał zamieszczony w A.M.R. podzielony jest na pięć grup:

- I. Zagadnienia ogólne /6/
- II. Mechanika ciała stałego /19/
- III. Mechanika płynów /10/
- IV. Ciepło /4/
- V. Zagadnienia mieszane i varia /11/

Liczby w nawiasach oznaczają ilość działów w danej grupie zagadnień. Każdy dział zawiera dość znaczną ilość rozdziałów. Tak np. na 11-ty dział II-ej grupy: Płyty, Powłoki i Membrany - składają się następujące rozdziały:

Teoria membran.- Płyty zginanie i skręcanie.- Płyty na sprężystym podłożu.- Powłoki, zginanie i skręcanie.- Płyty i powłoki wzmocnione żebrami i - warstwowe.- Płyty, powłoki i membrany o dużych ugięciach.- Płyty, powłoki i membrany anizotropowe.- Płyty i powłoki grube.

A.M.R. daje przegląd ogólnościatowej literatury z dziedziny mechaniki i cechuje się najbardziej szczegółową, w porównaniu do innych czasopism bibliograficznych, klasyfikacją rzeczowego materiału.

A M.R. zamieszcza wiele recenzji polskich prac, wykonywanych we własnym zakresie, lub otrzymany od Polskiej Bibliografii Analitycznej Mechanika. Redakcja A.M.R. przesyła również wiele prac zagranicznych do recenzowania polskim naukowcom

Mathematical Reviews

Mathematical Reviews /Przegląd Matematyczny/ ukazuje się każdego miesiąca z wyjątkiem sierpnia. M R. wydawany jest przez Amerykańskie Towarzystwo Matematyczne przy współpracy 13 innych towarzystw, w tej liczbie - Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Jeden z 14 działów Mathematical Reviews nosi nazwę Zastosowania Matematyki w Fizyce i dzieli się na rozdziały:

Mechanika cząstek i układów.- Mechanika statystyczna i termodynamika statystyczna.- Sprężystość i plastyczność.- Budowa materii.- Mechanika płynów, akustyka.- Termodynamika klasyczna, przewodnictwo cieplne.- Mechanika kwantowa.- Teoria względności.- Geofizyka.

W dziale Zastosowania Matematyki w Fizyce recenzowane są najważniejsze prace z dziedziny mechaniki, wśród nich wiele prac polskich autorów.